

Elektronsko vozlišče podatkov o prebivalstvu

PRI NAS JE LETOS vzpostavljen elektronski matični register, s katerim so med sabo elektronsko povezani vsi registri – prenovo je izvedlo podjetje Genis na aplikacijski platformi IBM WebSphere. ESAD JAKUPOVIĆ

Od začetka maja je v Sloveniji vzpostavljeno "elektronsko vozlišče podatkov o prebivalstvu", ki pomeni veliko pridobitev za državo in državljane.

Novi matični register (MR) je računalniška baza podatkov, v kateri se vodijo vsi matični podatki za vse slovenske državljane, tudi če živijo v tujini, in tudi za tujce, če so matična dejstva nastala na območju Slovenije.

Prenovo registrov prebivalstva v tako imenovani centralni register prebivalstva (CRP) so narekovali tako potrebe same države Slovenije kot tudi njena vključitev v Evropsko unijo, ker smernice skupnosti določajo tudi vzpostavitev elektronskega matičnega registra.

Elektronski register

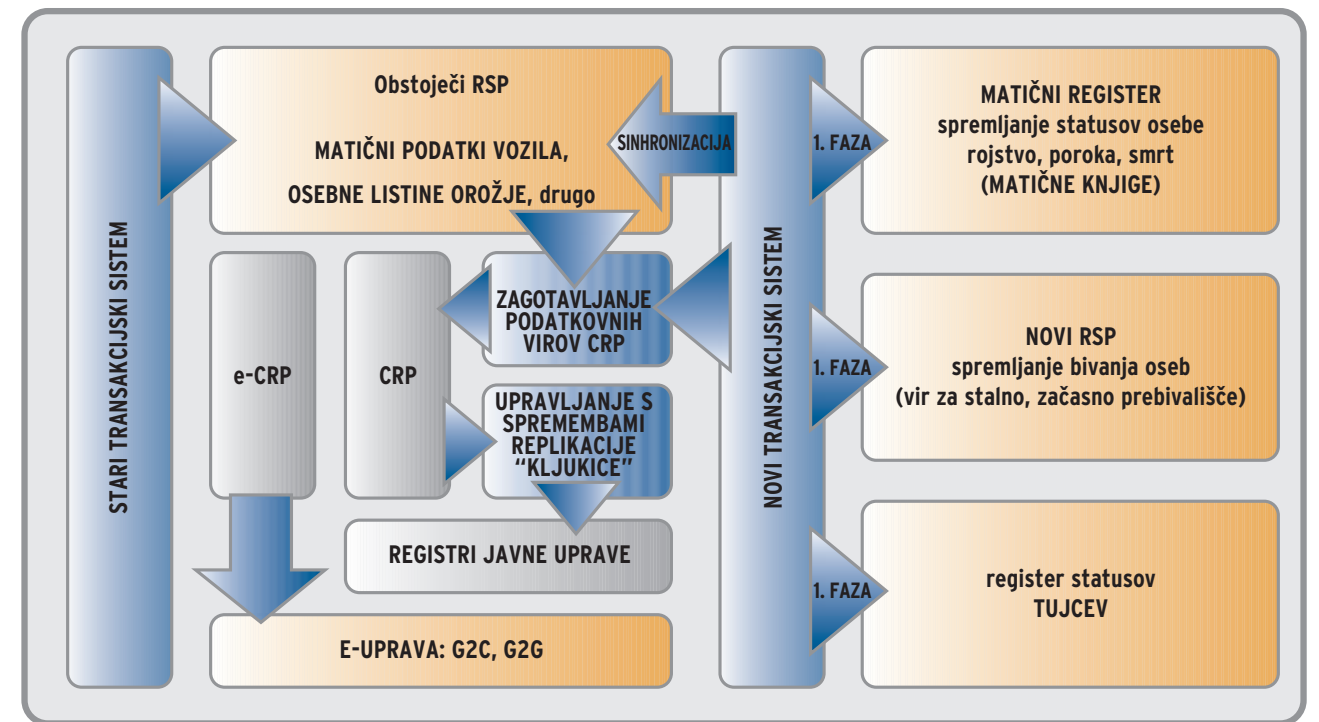
Informatizacija MR je na podlagi Zakona o matičnem registru je razdeljena v tri ločene faze, saj gre za izredno obse-

žen projekt, katerega realizacija je odvisna od vseh subjektov, ki so po zakonu dolžni matičarja obveščati o nastanku matičnega dejstva ali spremembi

IBM WebSphere

Programska oprema IBM WebSphere je celovit sistem, ki omogoča integracijo ljudi, procesov, informacij in aplikacij ter vzpostavi zanesljive in učinkovite odprte aplikacijske infrastrukture. Združuje funkcionalnosti aplikacijskega strežnika in odprtosti storitveno naravnane arhitekture (SOA). Po eni strani omogoča uveljavljeno natančnost transakcijskega delovanja, po drugi se ga lahko zaganja tudi preko interneta. IBM WebSphere je varen in zanesljiv ter lahko teče na različnih platformah,

saj temelji na odprtem standardu Java (J2EE). Kljub povezanosti z najbolj razširjenimi sodobnimi mobilnimi napravami (mobilni telefoni, prenosni računalniki, dlančniki ipd.) ponuja varnost, zanesljivost, možnost uporabe več uporabnikov naenkrat, boljši izkoristek sistemskih virov (spomin, diski itn.), olajša razvoj poslovnih aplikacij ter omogoča transakcijsko delovanje na vodilni ravni. WebSphere s svojim aplikacijskim strežnikom in razvojnimi orodji postaja temelj celotne programske ponudbe IBM.

Matični register (MR) in register stalnega prebivalstva (RSP) sta glavna podatkovna vira za centralni register prebivalstva (CRP), na osnovi katerega je zgrajen e-CRP, namenjen izmenjavi podatkov ter vpogledu v javne evidence in registre za različne uporabnike.

osebne stanja državljana RS (porodnišnice o rojstvih, bolnišnice o smrtih in drugi). Prva faza, ki je vključevala izdelavo programa za vodenje MR v obliki računalniško vodene baze podatkov na centralnem računalniku, zagotavljanje strojne opreme in usposabljanje kadra, je bila uspešno opravljena v dveh letih in končana na začetku maja. Od vzpostavitve računalniško vodene matičnega registra se vsa novonastala matična dejstva vpisujejo izključno v cen-

tralno informatizirano bazo podatkov, dejstva, nastala pred tem, pa se bodo iz matičnih knjig v računalniško evidenco vpisovala postopoma. Druga faza bo trajala do prenosa podatkov za vse živeče vpisane osebe v matični register. To pomeni, da se bo z začetkom računalniško vodene registra o posamezniku ročno vodila rojstna matična knjiga do takrat, ko bodo podatki preneseni v MR. V tretji fazi bo zagotovljena neposredna povezava MR

s podatkovnimi viri (porodnišnice, bolnišnice, sodišča in drugi) ter z uporabniki, ki podatke iz matičnega registra potrebujejo za vzdrževanje svojih registrov (CRP, RSP in drugi) ali za odločanje v postopkih za izvajanje javnih pooblastil, če so za te podatke pooblaščen z zakonom. V tej fazi naj bi se pri organih, ki so po zakonu dolžni sporočati nastala matična dejstva, zagotovili pogoji, ki bodo omogočali prijavo matičnega dejstva na elektronski način.

STANE ŠTEFANČIČ,
direktor podjetja Genis

"V projektu informatizacija matičnih knjig in prenova registra stalnega prebivalstva smo uporabili Genisove izkušnje in najboljšo prakso vodenja velikih informacijskih projektov. Informacijska infrastruktura za prenovljene registre je enotna, ker poleg visoke stabilnosti, varnosti in ustrezne hitrosti zagotavlja visoko dostopnost shranjenih podatkov. Posebno pozornosti smo posvetili integraciji med prenovljenimi registri in starim informacijskim sistemom za zagotovitev sočasnega zrcaljenja podatkov. Izdelana programska oprema je uporabnikom prijazna in jim omogoča učinkovito izrabo informacij iz centralnih registrov, s čimer še povečuje učinkovitost dela zaposlenih v državni upravi."

DUŠAN KRIČEJ, namestnik generalnega direktorja Direktorata za e-upravo in upravne procese na Ministrstvu za javno upravo

“Informatizacija matičnega registra in prenova registra stalnega prebivalstva predstavljata novo tehnološko platformo za zagotavljanje hitrih dostopov do podatkov, točnih informacij in učinkovito podporo upravnim procesom. Vsebinska prenova registrov omogoča odpravo administrativnih ovir, podpira spremembe zakonodaje ter omogoča učinkovito izmenjavo podatkov znotraj javne uprave. Prenovljeni registri so nepogrešljiv podatkovni vir številnim projektom e-uprave, ki uresničujejo cilje Ministrstva za javno upravo in Vlade RS s področja elektronskega poslovanja države.”

Zahtevna prenova

Elektronski matični register pomeni za državljane, da bodo spremembo matičnih dejstev in osebnih stanj sporočili le enkrat, pridobivanje listin pa bo postalo bistveno hitrejše. Že pri rojstvu državljan se podatek vnese v matični register in bo poslan naprej vsem, ki so do tega upravičeni. Končni cilj je, da se z matičnim registrom povežejo vsi, ki morajo sporočiti matična dejstva. S povezovanjem evidenc se bo zmanjšalo število izdanih izpiskov in potrtil iz MR, saj jih posamezniku v postopkih pri uveljavljanju pravic pred drugimi državnimi organi ne bo potrebno prilagati. Popolna informatizacija MR bo posamezniku omogočila pridobivanje izpiskov in potrtil iz MR pri katerikoli upravni enoti, ne le tam, kjer je bilo posamezno matično dejstvo vpisano, kot to velja danes.

Izjemno zahtevno načrtovanje in tehnološko prenovo državnih registrov so izvedli strokovnjaki podjetja Genis v sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve in Ministrstvom za javno upravo. Genis je v okviru prenove ključnih državnih registrov podatke prenesel na sodobno porazdeljeno zbirko podatkov. Orodja za obvladovanje zbirke, vmesnike za izmenjavo podatkov ter različne storitve vpogleda v te podatke pa je razvil na aplikacijski platformi IBM WebSphere (glej prilogo). Genis je razvil tudi orodja za razvrščanje in prečiščevanje podatkov že na vhodu v registre, s čimer je zagotovil kakovostne podatke, ki so osnova za učinkovite končne aplikacije. Ob tem je zagotovil tudi upravljavska orodja, ki skrbnikom aplikacij in uporabnikom zagotavljajo vzdrževanje svežih in stalno dostopnih podatkov o prebivalstvu v Sloveniji.

GREGOR VIRANT,
minister za javno upravo RS

“Informatizacija bo po eni strani omogočila hitrejše, lažje in cenejše vnose, po drugi strani pa enostavnejši dostop do teh podatkov uporabnikom znotraj državne uprave, državljanom in podjetjem ter lažje uresničevanje novega Zakona o upravnem postopku. S prenovljenimi procesi, organizacijskimi spremembami ter z novimi tehnološkimi rešitvami pripravljamo temeljne registre za novo dobo elektronskega poslovanja države, pri čemer bodo do konca mandata informatizirane vse pomembne zbirke podatkov v javnem sektorju.”

DRAGUTIN MATE,
minister za notranje zadeve RS

“Informatizacija bo po eni strani omogočila hitrejše, lažje in cenejše vnose, po drugi strani pa enostavnejši dostop do teh podatkov uporabnikom znotraj državne uprave, državljanom in podjetjem ter lažje uresničevanje novega Zakona o upravnem postopku. S prenovljenimi procesi, organizacijskimi spremembami ter z novimi tehnološkimi rešitvami pripravljamo temeljne registre za novo dobo elektronskega poslovanja države, pri čemer bodo do konca mandata informatizirane vse pomembne zbirke podatkov v javnem sektorju.”

Zmogljivosti za primer

Državna uprava je prenovljene registre, kot so matični register in prenovljeni register stalnega prebivalstva z evidenco gospodinjstev, začela uporabljati 3. maja 2005. Prenova registrov poleg racionalizacije poslovanja znotraj državne uprave in skrajšanja upravnih postopkov zagotavlja tudi učinkovitejše poslovanje uporabnikov različnih ostalih javnih evidenc, kot so ZZZS, ZPIZ, zemljiška knjiga, kazenska evidenca, KDD in drugi. Stabilni in dostopni registri so eden od temeljev e-uprave.

Elektronski matični register omogoča državljanom in podjetjem neposreden dostop do podatkov brez posrednikov, višjo točnost pri izpolnjevanju obrazcev, popolno avtomatizacijo poslovanja (centralni informacijski sistem za sprejem vlog, vročanje in obveščanje, e-vročanje, e-plačila, e-storitve javne uprave, e-obrazci itn.). V samem sistemu je zagotovljena zmogljivost do 2500 sočasnih uporabnikov in 25 milijonov transakcij mesečno, odzivni čas do 2 sekundi in razpoložljivost 99% v času uradnih ur, poskrbljeno pa je tudi za okrevanje po katastrofi, arhiviranje podatkov, varnostne kopije. Javni upravi je omogočena povezava na e-CRP in druge registre s ciljem izmenjave podatkov, zagotovljena je višja točnost odločitev, višja hitrost pri odločanju in nenazadnje odprava zaostankov. Vse to zahvaljujoč “elektronskem vozlišču podatkov o prebivalstvu”.